

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että niitä perusteita, joilla soviteltua työttömyysetuutta voidaan maksaa enakkona hakijan oman palkkailmoituksen perusteella, välttämättäisiin. Muutosten tavoitteena on lisätä enakkomaksun

käyttöä. Enakkomaksun käyttö vähentää viiveitä etuuden maksatuksessa ja siten edistää työn vastaanottamista.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan keväällä 2009.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvun 8 §:ssä säädetään sovitellun työttömyysetuuden maksamisesta ilman päätöstä. Säännöksen mukaan soviteltua työttömyysetuutta voidaan erityisestä syystä maksaa ilman päätöstä jo ennen kuin maksajalle on toimitettu työnantajan vahvistamat palkkatiedot. Ennakon maksaminen edellyttää, että hakija ilmoittaa hakemuksessa päivittäiset työtuntinsa, bruttopalkkansa ja työnantajansa yhteystiedot. Ennakkoa voidaan maksaa tilanteessa, jossa hakijalla on antamiensa tietojen perusteella ilmeisesti oikeus etuuteen, työnantajan vahvistamia palkkatietoja ei ole viivytyksettä käytettävissä ja palkkatietojen odottaminen johtaisi maksajan arvion mukaan maksatuksen kohtuuttomaan viivästymiseen.

Työttömyysetuutta voidaan maksaa enakkolta enintään 70 prosenttia siitä, mihin henkilölle olisi hakemuksensa ja antamiensa palkkatietojen mukaan oikeus. Ennakon maksamisesta ei anneta erillistä päätöstä vaan pelkkä maksuilmoitus, eikä ennakkoa koskevaan ratkaisuun voi hakea muutosta valittamalla. Varsinainen valituskelpoinen päätös annetaan ja etuuden loppuosa maksetaan työnantajan vahvistamien tietojen perusteella. Ennakkoa voi olla maksettuna enintään

kahdelta sovittelemajaksolta ja ennakkoa ei makseta, jos maksettava erä olisi pienempi kuin peruspäiväraha. Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä sovitellusta työttömyysetuudesta etuutta maksettaessa. Ennakko voidaan katsoa myös muun myöhemmin myönnettävän työttömyysetuuden enakkosuorituksiksi. Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi tällöin kuitata myöhemmin myönnettävästä etuudesta enakkomaksuna liikaa maksamansa etuuden määrän.

Kaikkia soviteltuja työttömyysetuuksia (työmarkkinatuki ja peruspäiväraha) koskevista hakemuksista Kansaneläkelaitos käsiteli vuonna 2007 kahden viikon kuluessa 87,6 prosenttia ja kolmen viikon kuluessa 91,6 prosenttia. Jatkohakemukset käsiteltiin tätäkin nopeammin. Työttömyyskassoissa on tilastoitu vain kaikki työttömyyspäiväraha-hakemukset, joten jatkohakemusten käsittelyajasta ei ole vastaavaa tietoa. Vuonna 2007 käsiteltiin työttömyyskassoissa sovitelluista päivärahoista 69,8 prosenttia kahden viikon kuluessa ja 90,5 prosenttia kolmen viikon kuluessa. Käsitelyaikoja pidentää hakemusten puutteellisuus. Palkkatodistuksen puuttuminen hakemuksesta on tyypillinen puute.

Enakkomaksua koskevalla säännöksellä on pyritty vähentämään palkkatodistuksen puuttumisesta aiheutuvia ongelmia. Tätä mahdollisuutta on kuitenkin käytetty melko

vähän. Kansaneläkelaitos on maksanut kuukausittain ennakkomaksuja 60—70 henkilölle ja maksuja on ollut yhteensä noin 90. Työttömyyskassoissa ennakkomaksuja on ollut vain muutamia kuukausittain.

Ennakkomaksujen vähäisyys johtuu siitä, että työttömyysetuuden hakijoille ei ole juurikaan tiedotettu mahdollisuudesta käyttää ennakkomaksua. Näin ollen he eivät osaa pyytää etuuden maksamista ennakkoon. Kansaneläkelaitoksella on asiasta maininta kotisivuillaan, minkä lisäksi ennakkomaksusta on mainittu Työttömälle -esitteessä. Työttömyyskassojen Yhteisjärjestön ry:n kotisivuilla on maininta asiasta, mutta ei samoilla sivuilla olevassa Työttömyyskassojen etuusoppaassa. Ennakkomaksun käytön lisääminen edellyttää, että siitä tiedotettaisiin nykyistä tehokkaammin esimerkiksi maksuilmoituksen yhteydessä.

Ennakkomaksun käytön lisäämiseksi ehdotetaan ennakkomaksua koskevien säännösten muuttamista siten, että laissa väljennettäisiin ennakkomaksun käytön perusteita. Voimassa olevan lain mukaan ennakkoa voidaan maksaa erityisestä syystä. Koska ennakkomaksun käyttö on maksajan harkinnassa, on tarpeellonta korostaa ennakkomaksun poikkeuksellisuutta, kun käytännön ongelma on se, ettei ennakkomaksua käytetä juuri lainkaan. Tämän vuoksi ehdotetaan, että ennakkomaksu olisi aina mahdollista, kun maksaja katsoo sen tarkoituksenmukaiseksi. Laista ehdotetaan poistettavaksi myös ennakkomaksun 70 prosentin enimmäismäärä. Maksaja voisi halutessaan maksaa koko päivärahan hakijan ilmoittaman palkan perusteella. Tämä yksinkertaistaisi jonkin verran ennakkomaksun käyttöä niissä tilanteissa, joissa etuuden hakija tietää tarkasti tulevan palkkansa määrän. Vaikka ennakkomaksun käyttöä koskevia

säännöksiä lievennetään, etuuden maksajalla olisi aina päätösvalta siitä, maksetaanko ennakkoa ja kuinka paljon.

2. Esityksen vaikutukset

Esitys ei itsestään lisää ennakkomaksun käyttöä, koska työttömyysetuuden maksaminen ennakkoon jäisi edelleen maksajan harkittavaksi. Ennakkomaksujen käytön lisääntyminen edellyttääkin, että Kansaneläkelaitos ja työttömyyskassat nykyistä paremmin tiedottavat asiakkailleen ennakkomaksumenettelystä. Ennakkomaksun käytön lisääntyminen vähentäisi sovitellun päivärahan maksamiseen liittyviä kohtuuttomia viiveitä. Tämä parantaisi työttömien halukkuutta ottaa vastaan lyhytaikaisia työsuhteita ja sitä kautta lisääisi työllisyyttä. Ennakkomaksun käyttö nykyistä laajemmin ei lisää Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen työmäärää merkittävästi. Esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Valmistelun yhteydessä on kuultu keskeisiä työmarkkinajärjestöjä, Kansaneläkelaitosta ja Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry:tä.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan keuhälä 2009.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

*Lakiehdotus***Laki****työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvun 8 § seuraavasti:

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

8 §

Sovitellun työttömyysetuuden maksaminen ilman päätöstä

Edellä 4 luvun 1 §:n 1—3 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa soviteltuun työttömyysetuuteen oikeutetulle henkilölle voidaan maksaa ilman päätöstä hänen hakemuksensa perusteella soviteltua työttömyysetuutta jo ennen kuin maksajalle on toimitettu työnantajan vahvistamat palkkatiedot.

Ennakkoa voi olla maksettuna yhteensä enintään kahdelta sovittelujaksolta. Ennak-

koa ei makseta, jos enakkona sovittelujaksolta maksettava erä olisi pienempi kuin peruspäiväraha.

Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä sovitellusta työttömyysetuudesta etuutta maksettaessa. Ennakko voidaan katsoa myös muun myöhemmin myönnettävän työttömyysetuuden enakkosuoritukseksi. Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi tällöin kuitata myöhemmin myönnettävästä etuudesta enakkomaksuna liikaa maksamansa etuuden määrän.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 _____.

Ennen lain voimaantulo voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2008

Tasavallan Presidentti**TARJA HALONEN**Peruspalveluministeri *Paula Risikko*

Laki**työttömyysturvalain 11 luvun 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 2002 annetun työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvun 8 § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

11 luku

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset**Toimeenpanoa koskevat säännökset**

8 §

8 §

*Sovittelun työttömyysetuuden maksaminen
ilman päätöstä**Sovittelun työttömyysetuuden maksaminen
ilman päätöstä*

Edellä 4 luvun 1 §:n 1—3 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa soviteltuun työttömyysetuuteen oikeutetulle henkilölle voidaan erityisestä syystä maksaa ilman päätöstä hänen hakemuksensa perusteella soviteltua työttömyysetuutta jo ennen kuin maksajalle on toimitettu työnantajan vahvistamat palkkatiedot.

Työttömyysetuutta voidaan maksaa ennakolta enintään 70 prosenttia siitä, mihin henkilöllä hakemuksensa ja antamiensa palkka- ja muiden tietojen perusteella olisi oikeus. Ennakkoa voi olla maksettuna yhteensä enintään kahdelta sovittelujaksolta. Ennakkoa ei makseta, jos ennakkona sovittelujaksolta maksettava erä olisi pienempi kuin peruspäiväraha.

Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä sovitellusta työttömyysetuudesta etuutta maksettaessa. Ennakko voidaan katsoa myös muun myöhemmin myönnettävän työttömyysetuuden ennakkosuorituksiksi. Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi tällöin kuitata myöhemmin myönnettävästä etuudesta ennakkomaksuna liikaa maksamansa etuuden määrän.

Edellä 4 luvun 1 §:n 1—3 kohdissa tarkoitetuissa tapauksissa soviteltuun työttömyysetuuteen oikeutetulle henkilölle voidaan maksaa ilman päätöstä hänen hakemuksensa perusteella soviteltua työttömyysetuutta jo ennen kuin maksajalle on toimitettu työnantajan vahvistamat palkkatiedot.

Ennakkoa voi olla maksettuna yhteensä enintään kahdelta sovittelujaksolta. Ennakkoa ei makseta, jos ennakkona sovittelujaksolta maksettava erä olisi pienempi kuin peruspäiväraha.

Ennakko vähennetään myöhemmin myönnettävästä sovitellusta työttömyysetuudesta etuutta maksettaessa. Ennakko voidaan katsoa myös muun myöhemmin myönnettävän työttömyysetuuden ennakkosuorituksiksi. Kansaneläkelaitos tai työttömyyskassa voi tällöin kuitata myöhemmin myönnettävästä etuudesta ennakkomaksuna liikaa maksamansa etuuden määrän.

Voimassa oleva laki

_____ päivä
Tämä laki tulee voimaan _____
kuuta 20 .

Ennen lain voimaantulo voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-
piteisiin.
